

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobkyně **H. F.**, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2010, čj. 2010/40659-71,

t a k t o:

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í:

Usnesením ze dne 6. 4. 2010, čj. X, zastavila Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) řízení o žádosti žalobkyně o zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) ve věci pravomocně ukončené rozhodnutím ČSSZ ze dne 11. 7. 2005, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěným do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 38/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“). Důvodem zastavení řízení podle § 102 odst. 4 správního řádu byla skutečnost, že žádost žalobkyně neodůvodňovala zahájení nového řízení, neboť ani na podkladě stávající judikatury nelze vydat rozhodnutí, jímž by bylo původní žádosti žalobkyně vyhověno; žalobkyně neposkytla ČSSZ dostatečně určité tvrzení týkající se období, okolností a důvodů jejího ukrývání.

V odvolání proti tomuto usnesení žalobkyně zopakovala, že se skrývala od listopadu 1944 do osvobození obce Nálepkovo, a poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Rozhodnutím ze dne 5. 10. 2010, čj. 2010/40659-71, žalovaný odvolání zamítl a usnesení

ČSSZ potvrdil; ukrývání žalobkyně totiž netrvalo alespoň tři měsíce, jak to požaduje zákon č. 261/2001 Sb. V odůvodnění dále uvedl, že tvrzení žalobkyně o délce jejího ukrývání jsou rozporná a nepodařilo se jí je doplnit či vysvětlit.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně uvedla, že se domáhala odškodnění za své ukrývání v době druhé světové války, jelikož byla jako Romka ohrožena na životě. V této souvislosti poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu, který se odškodňováním Romů v takových případech zabýval. K okolnostem a době svého ukrývání uvedla, že se její rodina spolu s rodinou I. P. ukrývala v lesích od konce srpna nebo začátku září 1944, jelikož si (po upozornění na nepřesnosti v tvrzených údajích) uvědomila, že v tu dobu ještě sbírali lesní plodiny a zralé ovoce ze stromů. Dále popsala, kde žili a jak si obstarávali potravu. Uvedla, že její otec byl zastřelen, když sháněl potravu na jatkách. Konec ukrývání nastal osvobozením obce Nálepkovo dne 25. 1. 1945. Žalobkyně konstatovala, že podmínky pro odškodnění z rasových důvodů podle zákona č. 261/2001 Sb. za ukrývání byly splněny, neboť svá tvrzení důvěryhodným způsobem upřesnila.

Žalobkyně k žalobě připojila písemná svědectví dalších osob, z nichž vyplývá, že se žalobkyně měla ukrývat v období od srpna nebo září 1944 do ledna 1945.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě navrhl žalobu zamítnout.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně v čestném prohlášení k žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. ze dne 13. 11. 2002 uvedla, že se z rasových důvodů ukrývala od roku 1939 do 8. 5. 1945. Z rozhodnutí ministerstva obrany ze dne 30. 7. 2004, které se však vztahuje k jinému správnímu řízení – o vydání osvědčení o účasti na národním odboji za osvobození podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, vyplývá, že žalobkyně několikrát podstatně změnila dobu, po kterou se měla ukrývat (nejprve březen až červenec – rok si nepamatovala, pak září 1944 až leden 1945 a nakonec 1. 10. 1944 až 24. 1. 1945). Dopisem ze dne 1. 11. 2004 ČSSZ vyzvala žalobkyni, aby odstranila pochybnosti o rozsahu uplatněného nároku dle zákona č. 261/2001 Sb. tím, že uvede přesnou dobu ukrývání (označením konkrétního dne, měsíce a roku), a poučila ji o následcích nesplnění této výzvy, tzn. že ČSSZ bude v takovém případě vycházet z údajů, které žalobkyně uvedla v žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky. Rozhodnutím ze dne 11. 7. 2005 ČSSZ žádost žalobkyně zamítla, jelikož nebylo prokázáno, že by byla osobou, která se v období druhé světové války z rasových důvodů ukrývala po dobu nejméně tří měsíců; údaje, které žalobkyně poskytla, byly značně neurčité a rozporné. Ve spise je dále založena „svědecká výpověď“ žalobkyně ze dne 18. 11. 2002, v níž uvedla, že do lesů s rodinou utekli v listopadu 1944 a skrývali se tam do konce války, a zápis Městské správy sociálního zabezpečení Brno ze dne 1. 7. 2009, dle kterého žalobkyně požádala o přehodnocení své žádosti a poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu svého ukrývání.

Žaloba není důvodná.

V nyní projednávaném případě bylo úkolem soudu přezkoumat, zda správní orgány postupovaly v souladu se zákonem, když řízení o opětovné žádosti žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky zastavily podle § 102 odst. 4 správního řádu s tím, že žádost neodůvodňovala zahájení nového řízení.

Podle § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. se za účastníky národního boje za osvobození, kteří mají dle tohoto zákona nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky, považují mimo jiné občané České republiky, kteří se v době od 15. 3. 1939 do 8. 5. 1945 z rasových důvodů na území Československa ukrývali po dobu celkem nejméně tří měsíců a pokud již za tuto

dobu neobdrželi jednorázovou peněžní částku dle zákona č. 217/1994 Sb. Podle § 101 písm. b) správního řádu lze provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci tehdy, bude-li novým rozhodnutím vyhověno žádosti, jež byla pravomocně zamítnuta. Podle § 102 odst. 4 správního řádu neodůvodňuje-li žádost účastníka zahájení nového řízení, správní orgán usnesením řízení zastaví. Bylo tedy na žalobkyni, aby v žádosti specifikovala důvody, které dle jejího názoru zakládají možnost zahájení nového řízení.

Žalobkyně žádala ČSSZ o přehodnocení své žádosti na základě judikátu Nejvyššího správního soudu. Blíže však neupřesnila, o jaký judikát Nejvyššího správního soudu se konkrétně jedná a z jakého důvodu by měl právní názor v něm vyjádřený vést k přehodnocení žádosti. Takto formulovanou žádost shledal soud neurčitou. V návrhu na přehodnocení žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky však žalobkyně víc neuvedla a nenavrhla ani k němu nepřipojila žádné důkazy.

Soud souhlasí s názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v rozsudku ze dne 28. 2. 2008, čj. 4 Ads 46/2007-69, že je obtížné prokazovat okolnosti ukrývání se, jelikož od druhé světové války uplynula velice dlouhá doba, osoby, které nyní žádají o poskytnutí jednorázové peněžní částky, byly tehdy malými dětmi a lidé, kteří by mohli svými svědectvími jejich ukrývání potvrdit, již často nežijí. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dovodil, že k prokázání vzniku nároku podle § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. postačí, tvrdí-li taková osoba, že se na území v této době ukrývala a toto tvrzení dokládá listinnými důkazy o svědectví osob.

Soud nijak nezpochybňuje, že se žalobkyně jako Romka z rasových důvodů v období mezi 15. 3. 1939 a 8. 5. 1945 na území Československa ukrývala, jelikož tuto skutečnost potvrzují nejen jednotlivá podání žalobkyně, ale také písemná svědectví dalších osob. Konečně, jak konstatoval Nejvyšší správní soud, pronásledování Romů z rasových důvodů na Slovensku v letech 1939 až 1945 je historicky známou skutečností.

Na druhou stranu však nelze opomenout skutečnost, že tvrzení žalobkyně ohledně doby jejího ukrývání jsou neurčitá a rozporná. V průběhu správního řízení žalobkyně v různých podáních uváděla rozdílný konec, a zejména počátek svého ukrývání, což činí její tvrzení nevěrohodnými. ČSSZ v odůvodnění svého usnesení správně uvedla, že v řízení o přiznání jednorázové peněžní částky dle zákona č. 261/2001 Sb. nese břemeno tvrzení žadatel a pouze na základě jeho vyčerpávajícího a jednoznačného tvrzení si správní orgán může učinit úsudek o skutečném stavu věci a činit případné kroky k jeho doplnění a prokázání. Prvotní je tak pro posouzení nároku na jednorázovou peněžní částku výpověď účastníka řízení. Výpovědi dalších osob jsou pouze sekundárními svědectvími, která mají potvrdit pravdivost tvrzení účastníka řízení; nelze z nich proto dovozovat dobu ukrývání účastníka řízení, pokud ji on sám vymezil jinak.

ČSSZ posoudila daný případ s ohledem na stávající judikaturu a dospěla k závěru, že na rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně nemůže nic změnit. Žalovaný pak v souladu s § 89 správního řádu přezkoumal soulad napadeného usnesení s právními předpisy v rozsahu námitek uvedených v odvolání; vycházel tedy z doby ukrývání, kterou žalobkyně v odvolání vymezila (tj. listopad 1944 až osvobození obce). Dospěl tak k závěru, že ukrývání žalobkyně nemohlo trvat zákonem č. 261/2001 Sb. požadovanou dobu – alespoň tři měsíce. Žádosti žalobkyně by proto ani v daném případě nemohlo být vyhověno.

Lze tedy shrnout, že správní orgány postupovaly v souladu se zákonem, neboť ze strany žalobkyně neměly žádná dostatečně určitá tvrzení či důkazy, na jejichž podkladě by mohly shledat oprávněnost její žádosti. Uvedený závěr soudu nemůže ovlivnit ani skutečnost, že žalobkyně v žalobě vymezuje dobu svého ukrývání o přibližně dva až tři měsíce dříve než v podaném odvolání, poněvadž své (stále neurčité) tvrzení neprokázala novými důkazy.

V této souvislosti soud poukazuje na právní názor Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 18. 9. 2013, čj. 3 Ads 107/2012-130), dle něž s ohledem na obtížnost prokazování doby ukrývání „došlo při provádění dokazování k významnému posílení postavení žadatele o jednorázovou částku odškodnění, avšak ani to nemůže znamenat úplnou rezignaci správního orgánu na povinnost žadatele prokázat dobu ukrývání“.

Soud uzavírá, že žalovaný v daném případě nemohl rozhodnout jinak než odvolání zamítnout a usnesení ČSSZ o zastavení řízení potvrdit, jelikož žádost o přehodnocení nároku na poskytnutí jednorázové peněžité částky dle zákona č. 261/2001 Sb. neobsahovala žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí.

Žalobkyně se svými námitkami tedy neuspěla; jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, soud zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 soudního řádu správního, (zákon č. 150/2002 Sb., dále jen „s. ř. s.“).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 25. května 2015

JUDr. Eva Pechová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková